gemeente Moerdijk

KADERNOTA 2023-2026

Moerdijk zorgt, bouwt en groeit.

Colofon

Ontwerp/opmaak: JohnGaasbeek.nl

Fotografie: Marcel Otterspeer, Gemeente Moerdijk, Adobe Stock

Uitgave: juni 2022

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Gemeente Moerdijk.

Inhoud

Inleiding 4
Leeswijzer 5

Hoofdstuk 1 - Nieuwe ontwikkelingen per programma
1. Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk 7
2. Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk 10
3. Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk 13
4. Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben 17
5. Partnerschap in een veranderende samenleving 19

Hoofdstuk 2 - Uitgangspunten voor de meerjarenramingen 2023-2026 26

Hoofdstuk 3 - Reservepositie 30

Hoofdstuk 4 - Financieel meerjarenperspectief 31

Bijlagen 32

Inleiding

Vorig jaar is de kadernota 2022 ten opzichte van voorgaande jaren op een andere wijze tot stand gekomen. Op basis van een interactief proces met de gemeenteraad zijn de kaders en nieuwe ontwikkelingen voor 2022-2025 ingevuld.

Bij deze kadernota 2023 is die werkwijze, bij wijze van uitzondering, niet gevolgd. Dit heeft alles te maken met de verkiezing van een nieuwe gemeenteraad en de vorming van een nieuw college. Om die reden is dit jaar gekozen voor een beleidsarme kadernota.
Nieuwe beleidsuitgangspunten voor 2023-2026 zijn opgenomen in het Bestuursakkoord Moerdijk 2022-2026 van het nieuwe college en de nieuwe gemeenteraad.

De uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2023-2026 liggen dit jaar dus vast in de kadernota en in het bestuursakkoord. In het raadsvoorstel bij de kadernota 2023 zullen deze uitgangspunten worden gecombineerd, met name wat de financiële effecten zijn op de beschikbare begrotingsruimte in de jaren 2023-2026.

Leeswijzer

In deze Kadernota wordt in hoofdstuk 1 ingegaan op de nieuwe ontwikkelingen per programma. Dit kan gaan om nieuwe wetgeving of nieuwe plannen en ambities van de gemeente zelf. De financiële effecten hiervan zijn in deze kadernota verwerkt.

Hoofdstuk 2 betreft de (financiële) uitgangspunten ten behoeve van het opstellen van de concept-meerjarenbegroting 2023-2026.

In hoofdstuk 3 is de reservepositie van de gemeente opgenomen en in hoofdstuk 4 wordt op basis van de gehanteerde uitgangspunten een schets gegeven van de uitkomsten van het financieel meerjaren-perspectief voor de jaren 2023-2026. Cijfers uit dit overzicht zijn verder gespecificeerd in de bijlagen.

Hoofdstuk 1
Nieuwe ontwikkelingen per programma

Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Moerdijk te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor het behoud van onze leefbaarheid.

Energietransitie en klimaatadaptatie hebben ook impact op hoe we onze openbare ruimte inrichten en beheren. De klimaatadaptatie en energietransitie gaan ons landschap veranderen. Het vraagt om een ontwikkelend perspectief op onze ruimtelijke ordening, waarbij we opgaven slim combineren en de kwaliteit van het landschap bewaren.

In dit programma zijn 2 nieuwe ontwikkelingen opgenomen, die hierna worden toegelicht.

Ontwikkeling 1 (Programma 1 thema Energietransitie)

Onderwerp: elektrische deelauto's voor gemeentelijke organisatie

Aanleiding:
Aansluitend op de doelstellingen binnen programma 1 van de meerjarenbegroting is in 2021 het Energieprogramma Moerdijk opgesteld. Eén van de doelstellingen hierin is het terugdringen van de CO2-uitstoot door werkgerelateerd verkeer. Uit verkennend onderzoek door de gemeente werd het inzetten van elektrische deelauto's voor medewerkers aanbevolen als kansrijke manier om de CO2-uitstoot van dienstreizen te verminderen.

Door de financieel krappe situatie van de gemeente in 2020 en de gevolgen van corona is een plan hiervoor niet doorgezet. De overgang naar hybride werken na corona is een goed moment om deze ambitie uit het Energieprogramma alsnog te realiseren.

Medewerkers rijden nu nog met eigen vervoer. Dat zijn vrijwel altijd (oudere) auto's met een verbrandingsmotor. Voor degene die veel kilometers rijden is dat vaak een (oudere) diesel. De overstap naar elektrische deelauto's van de gemeente verlaagt de CO2-uitstoot en maakt de gemeente zichtbaarder in onze kernen. Bovendien zijn medewerkers persoonlijk minder kwetsbaar wanneer zij niet met hun eigen auto bezoeken hoeven af te leggen. Elektrische deelauto's kunnen bovendien een positieve bijdrage leveren aan het imago van de gemeente Moerdijk, ook als werkgever.

Uit de ervaringen met de elektrische deelauto's van Toezicht blijkt dat de overstap qua kosten per kilometer kostenneutraal te realiseren is.

Ontwikkeling 1 (Programma 1 thema Energietransitie)

Onderwerp: elektrische deelauto's voor gemeentelijke organisatie

Toelichting:
We stellen voor om zoveel mogelijk werk-werk kilometers om te zetten naar een duurzame vorm van locatie bezoeken. Bij VTH hebben ze al een tijdje elektrische deelauto's en dat is een groot succes. We weten voldoende over hoe een dergelijke business case er ongeveer uitziet (o.a. dankzij het verkennend onderzoek autodelen dat de gemeente heeft laten uitvoeren), dus kunnen in 2023 overgaan tot invoering. We moeten naar de begroting (november) nog wel wat zaken uitzoeken:

- Hoeveel voertuigen van welk type hebben we nodig?
- Waar moeten deze gestationeerd zijn? (werf en gemeentehuis)
- Wat voor laadinfrastructuur past daarbij?
- Hoe gaan we om met dienstreizen die thuis beginnen en/of eindigen?
- Hoe gaan we het reserveringssysteem inrichten en is dat mogelijk met onze huidige Topdesk?
- Hoe gaan we om met inhuur krachten die ook kilometers maken voor de gemeenschap?
- Wat besparen we op het uitkeren van werk-werk kilometers en hoe verhoudt zich dat met de kapitaallast?

Financieel effect:

2023	2024	2025	2026	I/S
€ 50.000	€	€	€	I

Onderbouwing:	De gevraagde middelen zijn nodig voor het uitbreiden van het benodigde aantal laadpalen op twee locaties (gemeentewerf en gemeentehuis), advisering door externen, en communicatie, instructie en promotie om het gebruik van de deelauto's goed in te voeren en een hoge benuttingsgraad te bereiken. De operationele kosten voor het gebruik van de deelauto's kunnen waarschijnlijk worden gedekt door kostenbesparingen op de vergoeding voor dienstkilometers. In 2018 werden 248 000 dienstkilometers per auto gedeclareerd (48 ton CO2-uitstoot). In coronajaar 2021 waren dit 129 000 dienstkilometers (25 ton CO2). Daarmee hebben we al een potentiële dekking van 129 000-248.000 X 0,37 kilometervergoeding = 48.000-91.000 euro door kostenbesparingen op vergoedingen voor dienstreizen (uitgaande van een 100% benuttingsgraad). Nu we als organisatie structureel overstappen naar hybride werken zal het aantal dienstkilometers naar verwachting uitkomen tussen de getallen van 2018 en 2021.

Ontwikkeling 2 (Programma 1 thema Klimaatadaptatie)

Onderwerp: Klimaatadaptatie

Aanleiding:
Vaststelling van de klimaatstrategie en het bestendigen van de personele invulling en strategische uitvoering

Toelichting op basis van de Klimaatstrategie:

- Sluiten van een Klimaat(adaptatie)akkoord met onze partners en kernen.
  In 2022 pakken we door en maken we afspraken om vergroening concreet te maken met intentieovereenkomsten. Als gemeente dragen we bij aan vergroening van schoolpleinen en het opstellen van vergroeningskaarten voor alle kernen.
- Uitvoering communicatiestrategie Klimaatstrategie inclusief stimuleringsregeling, subsidie(s) en acties gericht op burgerparticipatie. De subsidieregeling is vastgesteld voor 2021 en 2022. Op basis van de tijdelijkheid van de functie en personele invulling. De voortzetting van de subsidieregeling is wenselijk.
- Structurele inbedding van beleidsveld Klimaat. In de begroting van 2020 is voor twee jaar middelen beschikbaar gesteld voor klimaat. Het is wenselijk deze functie structureel te maken als 'Programmamanager Klimaat'.
  De tijdelijke inzet is gepaard gegaan met het inhuren van een adviseur landschap en natuur. Ook deze functie vraagt om een structurele invulling.

Financieel effect:

2023	2024	2025	2026	I/S
€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	I
€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	I
€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	I
€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	S
Onderbouwing:	€ 30.000: bijdrage aan de vergroening van schoolpleinen. Max. € 10.000 per school, 3 scholen per jaar (I) € 30.000: Vergroeningsplannen voor alle kernen. € 10.000 voor 3 kernen (I) € 30.000: Voortzetting subsidie Klimaatbestendig. 2023-2026, € 20.000 tbv subsidie en € 10.000 communicatie en verwerkingsbijdrage (I) € 50.000 personele inzet Programmamanager klimaatadaptatie (S) (18 uur, schaal 11)			

Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk

Wonen in een fijne omgeving die prettig en veilig voelt, is een belangrijke pijler van het dagelijks welzijn. Met elf woonkernen is daar binnen onze gemeente dan ook dagelijks aandacht voor. Met de juiste woningen, beschikbare voorzieningen, een goede bereikbaarheid, een gevoel van veiligheid en gezondheid en een aangename sociale omgeving.

In dit programma zijn 4 nieuwe ontwikkelingen opgenomen die hierna worden toegelicht.

Ontwikkeling 3 (Programma 2 thema Bereikbaarheid en Verkeersveiligheid)

Onderwerp: Herinrichting Doelstraat

Aanleiding:
De werkzaamheden in het centrum van Zevenbergen zijn afgerond. De Molenstraat en de Doelstraat vielen buiten de projectbegrenzing. Vanuit de WMO-raad en vanuit Surplus is met het oog op inclusie geadviseerd om de toegankelijkheid van deze straten te verbeteren. Vanuit beheer-oogpunt (staat van de openbare ruimte) en vanuit verkeersveiligheid is ook de behoefte aan een herinrichting. Immers, de nieuwbouw en de parkeervoorzieningen wegen nu significant anders uit dan vroeger.

Financieel effect:

2023	2024	2025	2026	I/S
€ 30.250	€ 60.500	€ 59.840	€ 59.180	S
Onderbouwing:	Totale kosten € 1.100.000 Kapitaallasten € 60.000 bij een afschrijving van 25 jaar met 1,5 % rente			

Ontwikkeling 4 (Programma 2 thema Veilige buurt)				
Onderwerp: Kadevernieuwing Waterfront Moerdijk				
Aanleiding: Zoals in het raadsvoorstel van februari 2021 is aangegeven, zou de staat van de kades van de Moerdijkse dorpshaven aan een levensduurberekeningsonderzoek worden onderworpen. Uit dit onderzoek is gebleken dat de bestaande kades aan het eind van hun levensduur verkeren, en dus vervangen dienen te worden.				
Toelichting: De bestaande kades vallen nochtans buiten de scope van het project Waterfront Moerdijk. Er zijn voor de Moerdijkse dorpshaven geen onderhoudsmiddelen beschikbaar. Er zal derhalve extra financiële dekking benodigd zijn om de kadevernieuwing bij de scope van het project te betrekken.				
Financieel effect: Investering van € 2.670.000				
2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€ 0	€ 53.400	€ 106.800	€ 105.799	S
Onderbouwing:	Grove berekening op basis van aantal strekkende meters damwand (180m) x € 15.000 per strekkende meter. Op dit moment wordt de exacte aanpak van de kades bepaald en op basis van een voorlopig ontwerp een kostencalculatie vervaardigd, die de basis zal vormen voor het op te stellen raadsvoorstel.			

Ontwikkeling 5 (Programma 2, thema Accommodaties en voorzieningen)				
Onderwerp: Scholenontwikkeling Klundert				
Aanleiding: Op 3 februari heeft de gemeenteraad het startdocument voor de scholenontwikkeling Klundert vastgesteld. Het doel is in 2022 een locatieonderzoek af te ronden en in 2023 door te gaan met een haalbaarheidsstudie voor de gekozen en vastgestelde voorkeurslocatie.				
Toelichting: In het kader van de haalbaarheidsstudie is het nodig om enkele onderzoeken of studies uit te voeren. Mogelijk is hier externe expertise voor nodig. Om die expertise in te huren is een krediet nodig in de voorbereiding.				
Financieel effect:				
2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€ 50.000	€ 25.000	€	€	I
Onderbouwing:	Het budget is een reservering voor mogelijke onderzoeken tijdens de haalbaarheidsstudie. De exacte kosten en onderzoeken zijn mede afhankelijk van de voorkeurslocatie die eind 2022 wordt vastgesteld.			

Ontwikkeling 6 (Programma 2, thema Accommodaties en voorzieningen)				
Onderwerp: Toekomstbestendige gymaccommodaties Zevenbergen				
Aanleiding: Op 30 september 2021 heeft de gemeenteraad besloten dat er naast de bouw van een nieuwe sporthal en vervanging van de gymzaal in de Lindonk ook vervanging moet komen voor de gymzaal in de Droge Mark.				
Toelichting: De gymzalen in de Droge Mark en de Lindonk verkeren in redelijk goede onderhoudstechnische staat, maar zijn gedateerd. Meerdere gebruikers zijn ontevreden over deze huidige gymaccommodaties. De raad heeft besloten dat deze gymzalen vervangen moeten worden. Met vervanging van de gymzaal in de Lindonk was al rekening gehouden in de kadernota 2022. Vervanging van de gymzaal in de Droge Mark is niet eerder meegenomen.				
Financieel effect:				
2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€	€	€ 74.150	€ 128.300	S
Onderbouwing:	Indicatie stichtingskosten gymzaal (26 x 14 x 5,5) incl. bijbehorende faciliteiten: Stichtingskosten gymzaal Bouwkosten: 1.680.000 Bijkomende kosten (25,7%): 431.760 Onvoorzien (10% van de bouwkosten): 168.000 totaal: 2.279.760 Kosten afschrijvingstermijn 20 jaar: 684.000 Kosten afschrijvingstermijn 40 jaar: 1.595.760 Planning: -start 2024 -realisering: 2025 Toename exploitatiekosten t.o.v. huidige situatie: € 20.000			

Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk

Onze gemeente heeft een sterke economische functie van regionale en nationale betekenis. Hierdoor ontstaat zowel werkgelegenheid voor onze eigen inwoners als voor de regio. De economische doorontwikkeling biedt kansen voor een inclusieve arbeidsmarkt en het aantrekken van nieuwe inwoners om de leefbaarheid te versterken en onze voorzieningen op peil te houden.

De economische positie van de gemeente wordt verder uitgebouwd door economische kansen te benutten, met oog voor de effecten op de leefbaarheid van onze kernen. We kunnen de economische kracht van het haven- en industrieterrein waar mogelijk koppelen aan andere lokale en regionale opgaven. Er liggen kansen om de spin-off vanuit de industrie richting lokale bedrijvigheid te vergroten.

De aanwezigheid van de zeehaven van Moerdijk en ons uitgestrekte buitengebied met agrarische bebouwing en recreatieterreinen hebben helaas een aantrekkingskracht op de georganiseerde criminaliteit. Die kan ondermijnende effecten hebben op onze samenleving.

In dit programma zijn 4 nieuwe ontwikkelingen opgenomen die hierna worden toegelicht.

Ontwikkeling 7 (Programma 3 thema Toerisme)

Onderwerp: Ontwikkelplan Fort de Hel

Aanleiding:
Op 5 oktober 2021 is aan de huidige exploitant kenbaar gemaakt dat de overeenkomst Fort de Hel niet wordt verlengd. Reden hiervoor was dat er te weinig vertrouwen is dat een exploitatie van Fort de Hel in de huidige vorm toekomstbestendig is.

Toelichting:
De komende drie jaar naar een tijdelijke invulling met aangepaste voorwaarden om de kansen op een succesvolle exploitatie groter te maken. In deze periode wordt een ontwikkelplan voor de toekomst van Fort de Hel opgesteld.

Voor nu gaan we uit van :
- Opstellen Ontwikkelplan € 30.000
- Jaarlijkse Exploitatiebijdrage € 15.000 tot en met 2024.
- Huur tijdelijke toiletvoorziening € 6.000 per jaar tot en met 2024.

Financieel effect:

2023	2024	2025	2026	I/S
€ 51.000	€ 21.000			I

Ontwikkeling 8 (Programma 3 thema Arbeidsmarkt)				
Onderwerp: Arbeidsmigratie Handhaving				
Aanleiding: Integrale aanpak arbeidsmigratie				
Toelichting: In september 2020 is de integrale aanpak arbeidsmigratie vastgesteld met een groot aantal uit te werken beleidskeuzes. Voor zowel de huisvesting als voor het sociaal maatschappelijk spoor zijn een groot aantal zaken opgepakt. Als vervolgstap dient de handhaving van de illegale situaties te worden opgepakt.				
Financieel effect:				
2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€ 75.000	€ 150.000	0	0	I
Onderbouwing	We kunnen deelnemen aan LSI (Landelijke Stuurgroep Interventieteams), een handhavingstraject van VNG om ongewenste situaties op te sporen, gezamenlijk met belastingdienst, politie, ministerie van sociale zaken etc. Deelname aan LSI is kosteloos, maar er dient wel capaciteit beschikbaar te zijn. Incidenteel: • In 2023 opstarten handhavingstraject LSI met voor 16 uur een projectleider en vanaf oktober ook 16 uur een projectondersteuner, samen €75.000 voor 2023. • In 2024 loopt LSI door, met projectleider, projectondersteuner en extra capaciteit op handhaving, alle voor 16 uur/week. Totaal in 2024 €150.000			

Ontwikkeling 9 (Programma 3 thema Arbeidsmarkt)				
Onderwerp: Arbeidsmigratie; voortzetten ingezet beleid huisvesting en contactpersoon				
Aanleiding: Integrale aanpak arbeidsmigratie				
Toelichting: In september 2020 is de integrale aanpak arbeidsmigratie vastgesteld met een groot aantal uit te werken beleidskeuzes. Voor zowel de huisvesting als voor het sociaal maatschappelijk spoor zijn een groot aantal zaken opgepakt. De verwachting is dat in 2023 voor de coördinatie en voor nieuwe huisvesting nog incidenteel inzet nodig zal zijn. Voor het sociaal-maatschappelijk spoor is behoefte aan een structurele contactpersoon voor arbeidsmigranten.				
Financieel effect:				
2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€ 90.000				I
€ 48.000	€ 48.000	€48.000	€48.000	S
Onderbouwing	Incidenteel: • In 2023 nog inzet coördinator arbeidsmigranten 16 uur/week (€60.000) • In 2023 worden een aantal grootschalige huisvestingscomplexen uitgewerkt en gerealiseerd. Hiervoor zal extra capaciteit nodig zijn. (8 uur/week VTH €30.000) Structureel: Vanaf 2023 structureel 12 uur/week (S10) contactpersoon arbeidsmigranten (€30.000). € 18.000 per jaar vanaf 2023 voor abonnement informatie app arbeidsmigranten. Dit betreft een app ontwikkeld voor arbeidsmigranten waarbij met een QR code alle relevante informatie op hun telefoon geraadpleegd kan worden.				
Dekking:	Voor de huisvesting van arbeidsmigranten wordt via de toeristenbelasting of het gemeentefonds een bijdrage ontvangen van ca. €300 per jaar per persoon. Er wordt ingezet op de realisatie van 1.500 extra plekken. De gemeente zal hiervoor ca. €450.000 per jaar extra ontvangen. Knelpunt is dat de gemeente pas inkomsten ontvangt nadat de arbeidsmigranten gehuisvest zijn, terwijl vooruitlopend budget nodig is om huisvesting mogelijk te maken. Aan inkomsten wordt voorlopig gerekend met € 225.000 in 2024 en vanaf 2025 € 450.000 per jaar.				

Ontwikkeling 10 (Programma 3 thema Veiligheid)				
Onderwerp: Aanpak ondermijning				
Aanleiding: De huidige uitvoering van taken in de aanpak van ondermijnende criminaliteit staat onder druk.				
Toelichting: In 2022 stellen we een nieuw Integraal veiligheidsbeleid voor de Markiezaten en bijbehorend lokaal meerjarenplan 2023- 2026 op. Ten aanzien van de inhoud, voor de onderdelen waar we echt lokaal een grote uitdaging zien (aanpak ondermijning en omgevingsveiligheid) gaan we ook werken met een lokale programmastructuur. Hierin zullen we ook inzichtelijk maken welke extra investering we gaan vragen op personeel en financieel vlak. Voor een belangrijk deel is dit afhankelijk van de raadsambities, maar los daarvan staat de huidige uitvoering van taken in de aanpak van ondermijnende criminaliteit onder druk. Ten aanzien van de Zeeuws-Brabantse samenwerking in de zeehavens en het landelijke mainportprogramma komen we nu al capaciteit te kort. Vooruitlopend op de nieuwe programma's die in het laatste kwartaal ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden aangeboden, willen we op voorhand al een personele claim van 1 fte (86.000) voor de bestrijding van ondermijnende criminaliteit in de zeehaven in de kadernota 2023 meenemen.				
Financieel effect:				
2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€86.000	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000	S
Onderbouwing	Landelijk is vastgelegd dat de landelijke mainports en logistieke knooppunten, waarbij de zeehaven van Moerdijk op nummer 4 wordt genoemd, weerbaarder gemaakt dienen te worden tegen ondermijnende criminaliteit. Op regionaal niveau heeft de gemeente Moerdijk zich gecommitteerd aan de Brabants-Zeeuwse samenwerking, via het Actieprogramma aanpak ondermijning Zeehavens ZeBra, om hier op regionaal/lokaal niveau uitvoering aan te geven. Met de komst van de Mainportgelden constateren we dat we nu al capaciteit te kort komen om deze gelden lokaal effectief in te zetten. Vooruitlopend op de eerdergenoemde programmastructuur die in 2022 wordt opgepakt en voorgelegd aan de gemeenteraad, voorzien we nu al nog los van de ambities een capaciteitstekort van 1 fte om in te kunnen zetten op projecten om de zeehaven van Moerdijk en logistieke knooppunten weerbaar te maken.				

Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben

Ambitie
Zoveel mogelijk Moerdijkers - zowel jongeren als volwassenen - zijn zelfredzaam en kunnen meedoen in de samenleving. Dat is het uitgangpunt. Ze hebben een baan, sociale contacten, voelen zich gewaardeerd, geaccepteerd en beschermd in een fijne omgeving.

We stimuleren zelfredzaamheid door Moerdijkers én hun directe omgeving te ondersteunen. Een sterke sociale structuur in de eigen omgeving heeft een belangrijke preventieve werking en kan erger voorkomen. In de gemeente is een ruim aanbod van laagdrempelige en lichte hulp.

Daar waar zorg en begeleiding nodig blijkt, is deze in samenhang georganiseerd en voor alle Moerdijkers toegankelijk en vindbaar.

In dit programma zijn 2 nieuwe ontwikkelingen opgenomen die hierna worden toegelicht.

Ontwikkeling 11 (Programma 4 thema Gespecialiseerde hulp waar nodig)

Onderwerp: Tijdelijke versterking team Wmo

Aanleiding:
In de afgelopen periode is er met grote regelmaat inhuur geweest in team Wmo. Dit kwam door uitval van collega's door ziekte of zwangerschapsverlof of om een periode te overbruggen van vertrek collega's tot start nieuwe collega. Het inhuren van collega's brengt relatief hoge kosten met zich mee en ook veel werk. Het is jammer dat we investeren in een collega die uiteindelijk ook weer vertrekt.
Daarnaast zit het team in een ontwikkeltraject, dit vraagt wat extra ruimte in tijd voor scholing, gesprek en oefenen met een nieuwe manier van werken. Binnen de huidige bezetting is dit maar heel beperkt mogelijk en wordt deze tijd vaak ingevuld met regulier werk dat prioriteit heeft.
Meerdere collega's uit het team hebben de wens om tijdelijk neventaken op zich te nemen of om een tijdelijke klus in een ander team / andere gemeente te doen. Daar is nu geen ruimte voor.

Omdat we graag ruimte willen bieden aan de ontwikkeling van het team en aan die van de individuele medewerkers én het moeilijk is om professionals te vinden die kunnen werken in ons team, hebben we de wens om een junior collega op te leiden en zo, op termijn, wat lucht te geven qua tijd in het team.

Dit past ook in de gedachte om personeel te vinden en te binden, gezien de schaarste op de arbeidsmarkt.

Toelichting:

Financieel effect:

2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€ 68.500	€ 68.500	€ 0	€ 0	I
Onderbouwing:	1 FTE basisconsulent Wmo / consulent in opleiding, schaal 8 € 68.500			
Dekking:	Reserve sociaal domein, € 68.500 in 2023 en 2024			

Ontwikkeling 12 (Programma 4 thema Gespecialiseerde hulp waar nodig)				
Onderwerp: Structurele versterking team Wmo				
Aanleiding: In 2021 en 2022 waren er incidentele middelen beschikbaar voor de inzet van twee basisconsulenten Wmo en voor een procesondersteuner. De inzet van de basisconsulenten, naast allround consulenten, wordt positief geëvalueerd en deze manier van werken willen we voortzetten. Daarnaast is het duidelijk geworden dat de inzet van een procesondersteuner / kwaliteitsmedewerker voor Wmo & SHV nodig is voor doorlopende zorg voor kwaliteit en bedrijfsvoeringszaken (financieel, juridisch, procesmatig). Deze medewerker ondersteunt de coördinator van Wmo / schuldhulpverlening (SHV) en geeft daarmee ruimte in dat werkpakket voor ontwikkelingen zowel lokaal als regionaal. De noodzaak voor structurele uitbreiding van het team door twee basisconsulenten en een procesondersteuner ligt in het feit dat het aantal meldingen zijn gestegen. In 2020 waren er 1316 meldingen en in 2021 1444 meldingen. Er wordt inspanning gedaan (maatregelen scan) om de instroom te beperken. Op deze manier hopen we te voorkomen dat we nog meer fte moeten inzetten om de ondersteuning te kunnen blijven bieden.				
Toelichting: Structureel maken inzet van 2x 36 uur basisconsulent Wmo (schaal 8) Structureel maken van 36 uur (was 20 uur) inzet voor procesondersteuner Wmo (schaal 9, was schaal 8)				
Financieel effect:				
2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€ 215.500	€ 215.500	€ 215.500	€ 215.500	S
Onderbouwing:	2 FTE basisconsulent Wmo, schaal 8 € 137.078 (€ 68.539 per FTE) 1 FTE procesondersteuner Wmo, schaal 9 € 78.390			

Verdere invulling taakstelling Mens & Maatschappij:

Eind 2020 heeft de gemeenteraad voor het sociaal domein de opdracht gegeven een ombuiging te realiseren van 1,7 miljoen euro. Dit heeft geleid tot de Scan Mens en Maatschappij waarbij het hele sociaal maatschappelijk domein in drie jaarschijven inhoudelijk onder de loep wordt genomen. Doel is de zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar te houden voor de Moerdijkers die het echt nodig hebben.

Steeds worden inzichten verzameld en maatregelen voorgesteld. In het jaar 2021 is 0,2 miljoen ingeboekt en voor het jaar 2022 wordt een bezuiniging voorzien van ruim 0,3 miljoen euro. Resteert voor de jaren 2023 en 2024 nog een bedrag van ongeveer 1.2 miljoen euro.

Voor de jaren 2023 en 2024 zien we onder andere kansen op de volgende leefgebieden:
- Mobiliteit (aanpassen regels leerlingenvervoer)
- Fysieke en mentale gezondheid (investeren in preventie om instroom in WMO te beperken).
- Jeugd en gezin (investeren in preventie om instroom in duurdere jeugdhulp te beperken)
- Investeren in contact met zogenaamde ‘verwijzers’; instellingen, organisaties die doorverwijzen naar de gemeente waar mogelijk hulp geboden kan worden omdat zij niet of onvoldoende op de hoogte zijn van alle lichte mogelijkheden van ondersteuning.

De te verwachten bedragen worden bij de opstelling van de begroting concreet gemaakt.

Partnerschap in een veranderende samenleving

We streven naar een Moerdijkse samenleving die zo is ingericht dat inwoners zich comfortabel, prettig en veilig voelen. Als gemeente hebben we daar een rol in, maar zeker niet als enige. We werken daarbij steeds meer en hechter samen met inwoners, partners en ondernemers. Voor ons vormen partnerschap en participatie de sleutel tot succes. De veranderende samenleving verwacht van het openbaar bestuur concrete resultaten op maatschappelijke opgaven. Daardoor zijn we steeds meer aangewezen op initiatieven vanuit diezelfde samenleving en moeten we onszelf ook sterker positioneren als partner in die samenleving.

Het gaat niet alleen om een andere houding van ons als gemeente, maar ook om een andere verhouding met onze inwoners, ondernemers en partners. De veranderende samenleving heeft ook invloed op de rol van de gemeenteraad. Complexe vraagstukken vragen om een sterke lokale democratie en een bestuur dat in staat is problemen op te lossen en dat te doen op een wijze die aansluit bij de eisen van deze tijd.

In dit programma zijn 6 nieuwe ontwikkelingen opgenomen die hierna worden toegelicht.

Ontwikkeling 13 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)

Onderwerp: Beleidscapaciteit voor buitensportaccommodaties

Aanleiding:
Na de nieuwe indeling van de teams in 2018/2019 kwam de uitvoering van de werkzaamheden voor buitensportaccommodaties in team Openbare Ruimte (OR). Beleidscapaciteit voor dit onderwerp is er niet. Dit leidt ertoe dat vragen van verenigingen die een beleidsmatige keuze vragen, niet beantwoord kunnen worden en lang blijven liggen. Dit probleem kwam in het afgelopen jaar aan het licht toen meerdere verenigingen met verzoeken kwamen voor de aanleg of vernieuwing van de sportaccommodaties. Er is vooronderzoek gedaan en het blijkt dat er een diversiteit aan afspraken is met verenigingen en dat beleid voor de langere termijn wenselijk is. Hiervoor wordt incidenteel ingehuurd in 2022.

Toelichting:
Inzetten van een adviseur buitensport in team OR die nauw gaat samenwerken met de adviseur sport & cultuur uit team MO en met de uitvoerende medewerkers.

Financieel effect:

2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€ 67.000	€ 67.000	€ 0	€ 0	I
Onderbouwing:	24 – 28 uur adviseur buitensport voor 2023 en 2024			

Ontwikkeling 14 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)				
Onderwerp: Uitbreiding capaciteit seniorrol VTH richting OMWB				
Aanleiding: Nieuwe ontwikkelingen vanwege de invoering Omgevingswet, waarin een grotere rol van de OMWB is te verwachten, als ook de inwerkingtreding van de WKB				
Toelichting: Per 1 januari 2023 treden de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouw in werking. Dit heeft grote gevolgen voor de taakuitvoering binnen team VTH.				
Financieel effect:				
2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€ 67.000	€ 67.000	€ 67.000	€ 67.000	S
Onderbouwing:	Als gevolg van nieuwe ontwikkelingen door invoering Omgevingswet, waardoor er een grotere rol van de OMWB is te verwachten per 2023. Alsook door de inwerkingtreding van de WKB moet de senior-rol/regiefunctie richting de OMWB worden vergroot. Op dit moment wordt de extra benodigde capaciteit/budget van deze rol voor een deel opgevangen binnen team VTH zelf, maar dit zal niet voldoende zijn als de invoering van de Omgevingswet in 2023 in een andere fase terecht komt, aanvullend is 0,7 fte nodig. Als een van de grotere afnemers van diensten van de OMWB heeft Moerdijk belang bij goede afstemming met en directe betrokkenheid bij de OMWB.			

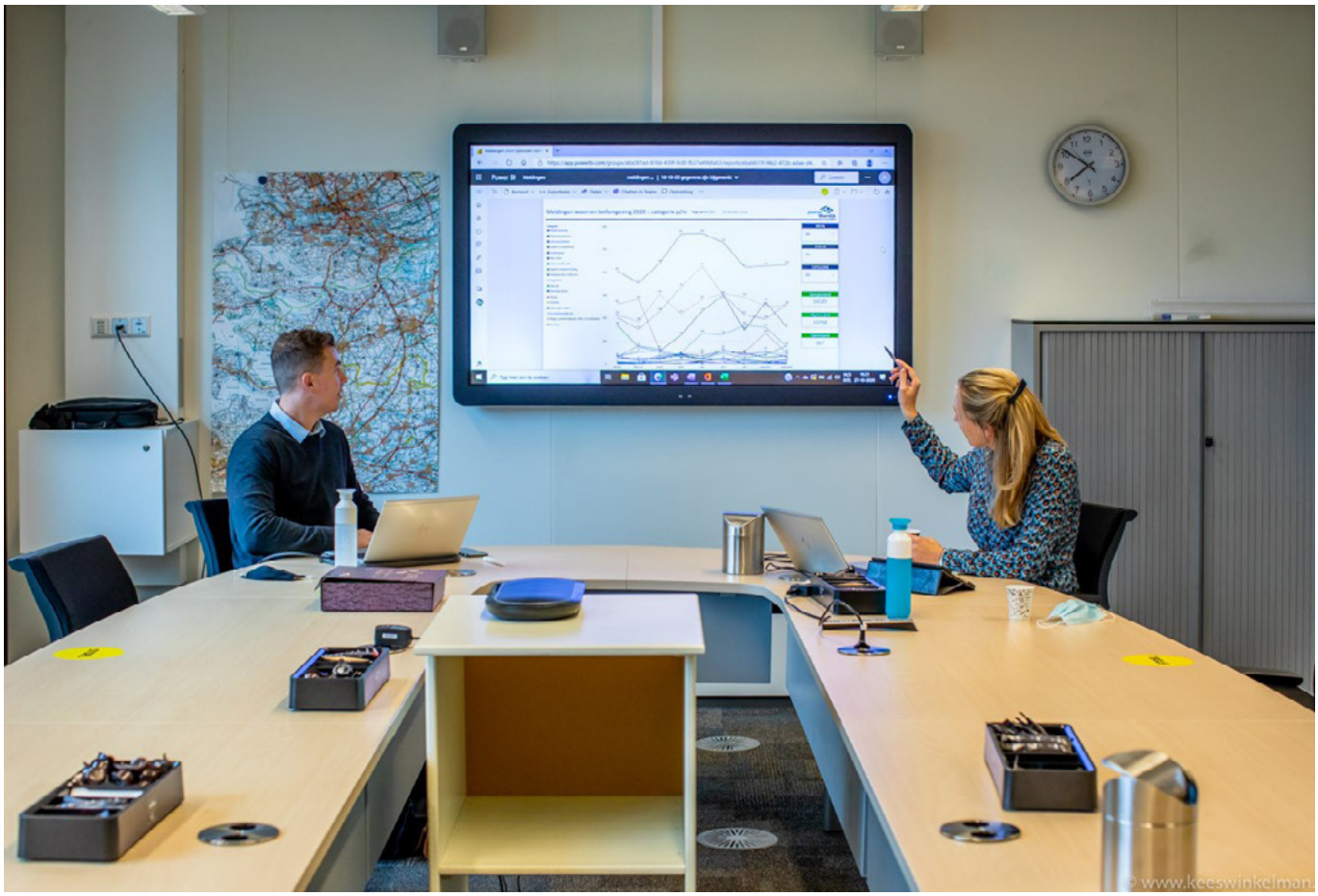

Ontwikkeling 15 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)				
Onderwerp: Uitbreiding capaciteit cluster gemeentelijk Vastgoed				
Aanleiding: Als gevolg van de organisatieontwikkeling is het cluster Vastgoed begin 2020 ondergebracht bij team REO. Met daarbij als opgave het gemeentelijk vastgoedbeheer verder te professionaliseren. Eind '21 is door bureau Republiq een studie uitgevoerd naar de benodigde capaciteit voor het cluster vastgoed, uitgaande van de voorliggende opgaven, de huidige portefeuille en bestaand beleid. Die studie is inmiddels afgerond. De resultaten en een advies voor het vervolg zullen in 2022 aan college en raad worden aangeboden.				
Toelichting: Op basis van de enorme omvang van de gemeentelijke vastgoedportefeuille, de toekomstige opgaven tot bijvoorbeeld verduurzaming en de noodzaak tot nadere kaderstelling en strategisch beheer komt Republiq tot de conclusie dat uitbreiding van de capaciteit van het cluster noodzakelijk is. Zij nemen drie rollen als basis voor de organisatie. De rol van programmamanager, het onderdeel technisch beheer en het onderdeel accountmanagement. Met name dit laatste deel is nu nog onvoldoende ingevuld. In combinatie met een behoefte aan administratieve ondersteuning. Voor nu gaan we uit van : - 28 – 32 uur accountmanagement (schaal 9) - 18 uur administratieve ondersteuning irt oa Axxerion en Oprognose (schaal 6)				
Financieel effect:				
2023	**2024**	**2025**	**2026**	**ev**
€ 95.000,-	€ 95.000,-	€ 95.000,-	€ 95.000,-	€ 95.000,-
Onderbouwing:	Afgerond: - 32 uur / schaal 9: +/- € 70.000,- per jaar - 16 uur / schaal 6: +/- € 25.000,- per jaar Structureel toe te voegen aan het P-budget			

Ontwikkeling 16 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)				
Onderwerp: Structurele extra formatie 0,5 fte WKR-medewerker				
Aanleiding: Voldoen aan de wetgeving mbt loonbelasting/werkkostenregeling.				
Toelichting: In het kader van het horizontaal toezicht dat met de belastingdienst is overeengekomen heeft de gemeente in 2019 met de belastingdienst o.a. de afspraak gemaakt de uitvoering van de werkkostenregeling (wkr) goed in de organisatie in te bedden. Hiermee wordt o.a. voorkomen dat de belastingdienst zelf controles gaat uitvoeren in de administratie van de gemeente. In plaats daarvan kan de gemeente zelf steekproeven uitvoeren en hierover rapporteren aan de belastingdienst. Verder speelt mee dat de Belastingdienst miv 2020 de afspraken mbt het toezicht heeft aangescherpt. De gemeente moet voortaan aantonen door tussentijdse controles en rapportages met bevindingen dat de administratie mbt de WKR in control is. De nieuwe medewerker krijgt hier een belangrijke rol in.				
Financieel effect:				
2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000	S
Onderbouwing:	Belangrijkste uitgangspunt is dat de gemeente verantwoordelijk is voor een juiste verwerking van personeel-gerelateerde uitgaven in de fin.administratie. Een juiste verwerking kan betekenen dat de jaarlijkse wkr-heffing zo laag mogelijk blijft en dat boetes van de belastingdienst worden voorkomen. Een boete kan oplopen tot € 80.000 per overtreding. In 2019 is een handboek WKR vastgesteld wat moet bijdragen aan een vergroting van de kennis over de WKR in de organisatie en een juiste administratieve verwerking. Om dit te ondersteunen is er behoefte aan een medewerker die als aanspreekpunt kan fungeren bij vragen en onduidelijkheden en die de juiste adm.verwerking continu kan bewaken en verbeteren. Verder wordt deze medewerker verantwoordelijk voor de periodieke steekproeven en het berekenen van de jaarlijkse eindheffing. Daarnaast met het beoordelen en inpassen van nieuwe ontwikkelingen binnen de WKR-regelgeving. De eindheffing WKR die de gemeente jaarlijks moet afdragen was in de afgelopen jaren als volgt: 2018 € 28.700; 2019: € 38.800; 2020: € 0 (vanwege coronamaatregelen weinig kosten gemaakt) en 2021: € 57.800 (vanwege uitbetaalde thuiswerkvergoedingen). De extra 0,5 fte kan bijdragen aan een afname van de heffing in de komende jaren. De omvang van de functie wordt ingeschat op 0,5 fte. Na een jaar kan beoordeeld worden of dit toereikend is. Momenteel vindt een selfasessment plaats mbt het horizontaal toezicht. De uitkomst hiervan kan betekenen dat voor het fiscaal beleid in de breedte aanpassingen in de formatie/capaciteit van team FJI nodig zijn. In april/mei 2022 komt hierin meer duidelijkheid. N.B. In het jaar 2021 is eenmalig budget voor 0,5 fte beschikbaar gesteld in de begroting. Deze functie is nooit werkelijk ingevuld. De middelen zijn voor een deel ingezet voor uitbesteding van de uit te voeren taken (o.a. de periodieke steekproeven).				

Ontwikkeling 17 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)

Onderwerp: Ondersteunen van ingezette koers informatiemanagement

Aanleiding:
Langs de lijnen Digitaal (samen)werken, Datagedreven werken en Gegevensbescherming wordt de koers en de samenhang op het gebied van informatiemanagement toegelicht.

Digitale informatie speelt een steeds waardevollere rol in processen en projecten en maakt verandering en vernieuwing mogelijk. Er wordt ingezet op efficiënter en volledig digitaal werken. Informatie blijft daarbij niet altijd binnen het gemeentehuis, maar wordt meer en meer ingezet om samen te werken met andere partijen in de netwerksamenleving. Denk aan de stads- en dorpstafels, samenwerking met gemeenteschappelijke regelingen en buurgemeenten (bijvoorbeeld De6). Vanuit de informatievisie van de gemeente Moerdijk willen we samen werken aan en samen werken met informatie. Meer inzicht in welke informatie er waar beschikbaar is, zodat dit eerder toegankelijk kan worden gemaakt, passend bij de doelstellingen van digitale toegankelijkheid en de wet open overheid.

Data en informatie wordt in toenemende mate gebruikt om maatschappelijke doelen te realiseren. Of op zijn minst in beeld te brengen in hoeverre het lukt om de doelen te bereiken. Denk hierbij aan de verbeteringen van het proces meldingen openbare ruimte of het prognosemodel Jeugd. Dit komt voort uit het programma Datagedreven werken.

Informatie moet zorgvuldig gebruikt en behandeld worden. Zeker als het gaat om vertrouwelijke of privacygevoelige gegevens. De bewustwording rondom Privacy in de organisatie neemt toe, dat leidt tot extra vragen over hoe om te gaan met persoonsgegevens aan de Privacy Officer. De monitoring op de manier waarop we als gemeente omgaan met informatie wordt verder uitgewerkt, de verantwoording richting raad en ministeries middels ENSIA wordt uitgebreid. Een auditcommissie vanuit de gemeenteraad past in die lijn.

Toelichting:
Digitaal werken
Er wordt steeds meer gevraagd van informatiemanagement, als organisatie maken we daar goede slagen in. Met als lonkend perspectief een vernieuwd gemeentehuis zetten we vol in op volledig digitaal werken. Dat is ambitieus, de bestaande capaciteit en investeringsruimte wordt benut en de inzet van software en ondersteunende systemen neemt almaar toe. Hier zijn nu geen aanvullende middelen voor nodig. Bij aanvullende ambities redden we het niet, de grenzen van de efficiency, creativiteit en projectcapaciteit zijn daarin bereikt.

Datagedreven Werken
Het programma Datagedreven Werken is gestart in 2019 met een jaarlijks budget van € 100.000. In de eerste aanloop is er gekozen met kleinschalige experimenten ervaring op te doen en een gerichte uitvoeringsagenda op te stellen. Langs deze lijn kunnen we groeien. In 2021 en 2022 is het budget teruggebracht naar € 50.000 per jaar om de begroting sluitend te kunnen maken. Als we verder willen met datagedreven werken en grip en sturing willen behouden dan moeten we dat borgen. Op dit moment is er een goed inzicht in de meldingen openbare ruimte, de klanttevredenheidsonderzoeken van de de meldingen, de meldingen voor de BOA's en de terugbelverzoeken binnen de organisatie. Deze informatie staat in dashboards en worden steeds meer gebruikt door collega's. Hierdoor worden vervolgacties opgepakt, de dienstverlening verbeterd en worden beleidskeuzes meer op basis van data gemaakt. Momenteel is er ook een dashboard voor fysieke veiligheid in ontwikkeling. Binnen het domein mens en maatschappij wordt er ook veel gewerkt met data, zo is er een prognosemodel Jeugd waarmee beter inzicht is in de kosten die we verwachten zodat hier beter op ingespeeld kan worden.

Ontwikkeling 17 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)

Onderwerp: Ondersteunen van ingezette koers informatiemanagement

Toelichting (vervolg):
Door de bestaande lijn uit de uitvoeringsagenda te bestendigen en het bijbehorend budget van € 100.000 per jaar in te zetten voor kennis, ondersteunende software en ontwikkelcapaciteit kunnen ook op andere onderwerpen slagen worden gemaakt. Het grootste gedeelte van dit budget zal voor personele inzet worden benut, o.a. voor het bestendigen van de projectleider en aanjager datagedreven werken (60.000 per jaar). Hiermee raken we als Moerdijk niet (verder) achter bij deze veelbelovende ontwikkeling. We professionaliseren en borgen hierbij de trekkersrol van datagedreven werken, gaan door met het datacluster met 5 gedreven professionals die hun tijd deels kunnen besteden hieraan en zorgen dat ze de software en hardware hebben die daar voor nodig is. Datagedreven Werken speelt organisatiebreed maar levert op dit moment het meeste meerwaarde in het sociale domein, bijvoorbeeld voor de acties die voortkomen uit de scan mens en maatschappij.

Gegevensbescherming: privacy en informatieveiligheid
De Privacy Officer (PO) zorgt voor het register van verwerkingen, waarin is opgenomen in welke processen welke persoonsgegevens worden verwerkt en waarom. De PO kijkt of er in processen op een goede manier met informatiebeveiliging van persoonsgegevens wordt omgegaan en adviseert daarover. Ook werkt de PO aan bewustzijn in de organisatie. Sinds de komst van de AVG in 2016 merken we dat dit meer vragen oplevert dan er beantwoord kunnen worden. Een (beperkte) uitbreiding van de adviescapaciteit van 18 naar minstens 24 uur is nodig om dit te kunnen borgen.

Goed omgaan met informatieveiligheid is geen eenmalige zaak, maar kent een PDCA cyclus. Om deze goed in beeld te houden, wordt vaak een Information Security Management System ingezet, een ISMS. Hiermee kunnen de nulmeting voor de Baseline Informatiemanagement voor Overheden, de acties die er uit voortkomen, het verwerkingsregister, de vervolgmetingen in het kader van de BIO en de DataProtection Impact Assessments goed inzichtelijk worden gehouden. Er ontstaat een actueel inzicht in de risico's en de voortgang van de beheersmaatregelen om de risico's te beheersen.

De verantwoording over informatieveiligheid vindt plaats met de ENSIA-systematiek. Informatieveiligheid was enige jaren geleden de kern van wat er met ENSIA verantwoord werd. Deze taak werd de afgelopen jaren uitgevoerd door de CISO, de Chief Information Security Officer, dé adviseur voor informatieveiligheid. Inmiddels zijn er tal van basisregistraties onderdeel van ENSIA geworden, ook de wet politiegegevens en de omgevingswet zullen onderdeel worden van de ENSIA systematiek. Hierdoor verschuift het zwaartepunt én de zwaarte van deze coördinerende rol, waardoor die niet meer past bij de CISO. De uitvoerende en coördinerende taak rondom ENSIA zou belegd moeten worden bij een procescoördinator voor gemiddeld 2 dagen per week op schaal 9 a 10 niveau om deze wettelijk verplichte verantwoordingssystematiek voldoende te kunnen invullen.

Financieel effect:

2023	2024	2025	2026	I/S
€ 167.000	€ 167.000	€ 167.000	€ 167.000	S
Onderbouwing:	Programma Datagedreven Werken: € 100.000 Privacy advies op orde: Privacy Officer van 0,5 naar 0,66 fte: € 14.000 Inzicht in Informatieveiligheid met ISMS: € 15.000 per jaar ENSIA: proces coördinator 2 dagen per week a € 38.000 per jaar			

Ontwikkeling 18 (Programma 5 thema Toekomstbestendige organisatie)

Onderwerp: Versterken Servicepunt voor een gastvrij gemeentehuis

Aanleiding:
Het gemeentehuis wordt een plek voor ontmoeten en verbinden. Dat vraagt om een facilitaire ondersteuning die daar ook op gericht is. Niet alleen koffie en correctief onderhoud, maar gericht op het creëren van de omstandigheden waarin medewerkers optimaal kunnen presteren en gasten in het gemeentehuis zich welkom voelen. Gericht op de gehele (werk)plek en de voorwaarden die daarbij passen. Een plek waar mensen verbinding maken, productief kunnen zijn in hun eigen werk waarin ze goed gefaciliteerd worden. Medewerkers, huurders en bezoekers moeten zich prettig voelen en kunnen doen waar ze voor naar het gemeentehuis komen en kunnen rekenen op een professionele en gastvrije facilitering daarvan. Binnen én buiten kantoortijden, zoals bij avondvergaderingen van de gemeenteraad of andere bijeenkomsten. Goede dienstverlening staat hierbij voorop.

Toelichting:
De Visie op werken schetst een duidelijk beeld van de gewenste manier van werken. Een manier van werken die bijdraagt aan onze essentie: het leveren van meerwaarde voor de samenleving: samen zorgen voor een duurzame, comfortabele toekomst van Moerdijk.
Hierbij dient de gemeentelocatie als ontmoetingsplek voor samenwerken, inspireren, kennisdelen, reflecteren en leren, vergaderen en om even aan te landen, ook voor de (toekomstige) huurders (multi-tenant). Buiten in de gemeente staan we in contact met inwoners en met ondernemers, en thuis mailen we, vergaderen we en werken we individueel en geconcentreerd. Om dit te kunnen bereiken wordt onder andere met de verbouwing een grote stap gemaakt. De nieuwe visie op werken en de organisatiebrede doelstellingen hebben ook invloed op de werkwijze van de facilitaire dienst. Wij moeten de stap maken van “dingen bij houden” naar “dingen bij de tijd houden” om onze collega’s optimaal te kunnen ondersteunen in de gemeenschappelijke opgaven.
De facilitaire afdeling is volop in ontwikkeling langs deze lijn. Denk hierbij ook aan ondersteuning voor het bestuur, de raad en de griffie (ook buiten kantooruren), ondersteuning bij ontmoeten en verbinden met bredere gastheerschap en dienstverlening naar bezoekers, collega’s en huurders. Concreet gaat het o.a. om raads- en commissievergaderingen en huwelijken. De balans zal van efficiency bij facilitair meer verschuiven naar efficiency voor de bezoeker en medewerker. Dat vraagt meer van facilitair, maar helpt bezoekers, huurders en medewerkers. De waarde die wij als facilitaire afdeling toevoegen is het uit handen nemen van randzaken zodat onze medewerkers zich kunnen richten op hun kerntaak. Dit vraagt een constante en bredere inzet van het facilitaire team, dat nu niet de capaciteit heeft om mee te gaan in de ontwikkelingen van de organisatie. De afgelopen jaren was dienstverlening buiten kantoortijden iets waar we “ons best” voor deden, maar waar je niet op kon rekenen. Dat is niet langer voldoende, dit vraagt de capaciteit om met ruimere service-tijden om betrouwbare gastvrije dienstverlening te kunnen leveren.

Om waarde toe te blijven voegen moet de organisatie er van uit kunnen gaan dat dienstverlening professioneel, betrouwbaar en gastvrij is. Met het inzetten van extra capaciteit kunnen wij beter mee met de gevraagde ontwikkelingen en een gastvrij Moerdijk laten zien aan de bezoekers en gebruikers van het gemeentehuis.

VOORSTEL
De formatie binnen facilitair uitbreiden met 0,89 FTE (32 uur) facilitair medewerker. (loonkosten max.schaal 7; €53.000). Het gaat niet alleen om extra uren om op andere tijden service te kunnen verlenen, maar ook om een andere manier van dienstverlening en de betrouwbaarheid ervan. Gastvrijheid in plaats van aanwezigheid, gepland en georganiseerd in plaats van ad hoc. Uit onderzoek blijkt ook dat de interne productiviteit en het werkplezier van medewerkers sterk beïnvloed wordt door de facilitaire dienstverlening.

Financieel effect:

2023	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
€ 53.000	€ 53.000	€ 53.000	€ 53.000	S
Onderbouwing:	Loonkosten voor een extra medewerker op schaal 7 bedragen € 53.000 op full-time basis			

Hoofdstuk 2 Uitgangspunten voor de meerjarenramingen 2023-2026

Belangrijk is om de uitgangspunten (kaders) met elkaar vast te leggen die dienen als basis voor het opstellen van de Kadernota 2023-2026 en dus ook in het verder verloop naar de op te stellen meerjarenbegroting 2023-2026.

Gelet op de uitkomsten van de jaarrekening over de afgelopen jaren (positieve resultaten) en de soms meer dan fors gepresenteerde tekorten bij de toekomst verwachtingen, is ingezet op het scherper budgetteren waar dat mogelijk is. Onderstaande uitgangspunten zijn vanuit dit perspectief geformuleerd:

1. Inzet op een sluitende begroting 2023 en niet op een totaal sluitende meerjarenbegroting.

Toelichting:
Het opstellen van een begroting gebeurt op basis van reële verwachting van de ontwikkelingen van bestaand beleid, aangevuld met nieuwe ontwikkelingen in het kader van b.v. het realiseren van ambities. Met betrekking tot de grootste begrotingspost (omvang algemene uitkering uit het gemeentefonds; inkomstenpost ca. € 55 mln.) bestaat de meeste onduidelijkheid. Naast de herverdeling die vanaf 2023 financiële effecten met zich brengt, is mogelijk nog belangrijker de discussie of en zo ja, in welke mate er extra middelen worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Zo ligt er een rapport waaruit blijkt dat voor de uitvoering van de jeugdwet gemeenten ca. € 1,5-€ 1,7 miljard meer budget zouden moeten ontvangen. Voor de uitvoering van het klimaatbeleid gaat het om een gelijk bedrag. We zullen de meicirculaire 2022 moeten afwachten voor meer informatie hierover.

2. Algemene uitkering gemeentefonds

a. basisberekening

Inkomsten algemene uitkering wordt gebaseerd op de septembercirculaire 2021, aangevuld met ontwikkelingen maatstaven basisjaar en herberekening WOZ-waarden.
Toelichting:
De septembercirculaire 2021 is de laatste circulaire waarin structurele effecten zijn verwerkt. Wel wordt voor de jaren 2023-2026 rekening gehouden met de ontwikkelingen voor diverse maatstaven, zoals het aantal verwachte inwoners en woningen. Verder vindt een bijstelling plaats van de totale WOZ-waarden voor niet-woningen op grond van een lagere toename aan nieuw- en verbouw voor deze categorie, dan waarmee in de meerjarenbegroting 2022-2025 rekening is gehouden. Voor 2023 betekent dit een verlaging van de opbrengst van afgerond € 2 miljoen.

b. herverdeling gemeentefonds

Rekening houden met de positieve prognose van de uitkomst van de herverdeling gemeentefonds
Toelichting:
Al enige tijd wordt gesproken over de herverdeling van het gemeentefonds. In 2021 is een nieuwe verdeling gepresenteerd en ter beoordeling voorgelegd aan de VNG en aan de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Ondanks forse kritiek van deze twee instanties en van een groot aantal individuele gemeenten heeft het Kabinet besloten dat de nieuwe herverdeling in 2023 zal worden doorgevoerd. In de meicirculaire 2022 zullen de effecten per gemeente duidelijk worden. In de cijfers van de kadernota wordt voor de jaren 2023-2026 met de volgende extra inkomsten rekening gehouden:

- 2023 € 550.000
- 2024 € 1.100.000
- 2025 € 1.295.000
- 2026 € 1.295.000

c. extra rijksbijdrage taken Jeugdwet
De lijn die in de meerjarenbegroting 2022-2025 is ingezet ook doortrekken voor 2026
Toelichting:
In de huidige meerjarenbegroting 2022-2025 is rekening gehouden met een extra rijksbijdrage ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Het vorige kabinet heeft - alleen voor 2022 – aan Moerdijk een bedrag toegekend van € 2,2 miljoen. Een besluit over een structurele verhoging van de rijksbijdrage werd overgelaten aan een nieuw kabinet.

Het bedrag van € 2,2 miljoen is gebaseerd op een eerder uitgebracht rapport over de bekostiging van de Jeugdwet dat o.a. als basis heeft gediend voor de uitspraak in de arbitragezaak tussen VNG en het Rijk.
Later is bekend gemaakt dat gemeenten voor de jaren 2023-2025 begrotingstechnisch rekening mochten houden met een bijdrage van het Rijk gebaseerd op 75% van de bedragen die in genoemd rapport gehanteerd worden. Dit betekent dat voor 2023 een bedrag van € 1,9 miljoen, voor 2024 € 1,8 miljoen en voor 2025 € 1,7 miljoen als stelpost in de begroting is opgenomen.

Het huidige kabinet heeft gemeenten nog geen definitief uitsluitsel gegeven over een structurele verhoging van de rijksbijdrage ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. De bestaande bedragen voor de stelpost blijven vooralsnog gehandhaafd en voor 2026 wordt rekening gehouden met een stelpost van € 1,1 miljoen.

3. Ontwikkelingen bijdrage Werkplein en BUIG-gelden zijn aan elkaar gelijk en hebben geen effect voor uitkomsten Kadernota.

Toelichting:
De toename van de kosten voor het werkplein hebben deels betrekking op de verstrekking van uitkeringen. Gemeenten ontvangen hiervoor middelen, de zgn. BUIG-gelden. In de cijfers van de kadernota wordt uitgegaan dat beide ontwikkelingen aan elkaar gelijk zijn en dus geen mutatie opleveren voor 2023-2026.

4. Uitvoeringskosten nieuwe taken m.b.t. meewerken aan rijksbeleid worden gecompenseerd door een bijdrage van het rijk.

Toelichting:
Voor nieuwe taken die wij als gemeente uitvoeren op grond van het meewerken aan rijksbeleid hanteerden we in de begroting 2022 het uitgangspunt dat naast een bedrag voor de uitvoeringskosten ook een bedrag als bijdrage van het rijk wordt ontvangen. Per saldo werken deze nieuwe taken dan budgettair neutraal voor de kadernota. Voorbeeld klimaatbeleid/ energietransitie.

5. OZB-opbrengsten vanuit LPM-terrein incl. effect voor gemeentefondsuitkering

Toelichting:
Het realiseren van gebouwen op het LPM-terrein geeft extra OZB-opbrengst. In de gepresenteerde cijfers was hier nog geen rekening mee gehouden. Het is reëel hiermee in het meerjarenperspectief wel rekening te houden.
€ 100 mln. aan WOZ-waarden geeft een OZB-opbrengst van € 546.000. Nu is dit niet allemaal 'winst' voor de gemeente, omdat binnen de gemeentefondsuitkering gemeenten gekort worden voor opbrengsten die vanuit eigen belastingheffing gerealiseerd kunnen worden. De korting voor een toename van de WOZ-waarden voor niet-woningen met € 100 mln. komt neer op een bedrag van € 174.000.
Uitgaande van een toename van de WOZ-waarden in 2024 met € 50 mln. en de jaren 2025 en 2026 van € 100 mln. per jaar geeft de volgende extra inkomsten:

jaar	begrotingsruimte
2023	€ 0
2024	€ 186.000
2025	€ 558.000
2026	€ 930.000

6. Inzet algemene reserve voor tekort aan dekking incidentele uitgaven.

Toelichting:
Voor het surplus aan éénmalige lasten boven éénmalige baten wordt een beroep gedaan op de algemene reserve. Een geactualiseerd overzicht is opgenomen in hoofdstuk 4. In dit overzicht van de vermoedelijke vrije ruimte van de algemene reserve is rekening gehouden met o.a.de actualisering van het weerstandsvermogen op basis van de jaarrekening 2021.

7. Loonkostenontwikkeling 2023 van 2% per jaar.

Toelichting:
De huidige cao loopt tot en met 31 december 2022. Voor 2023 en verder is er niets bekend. Op basis van de prognose in de septembercirculaire gemeentefonds 2021 wordt rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 2%.

8. Prijsontwikkeling 2022 algemeen 0%

Toelichting:
Het toepassen van een algemene prijsontwikkeling op alle budgetten in de begroting wordt de afgelopen jaren niet toegepast. Voor 2023 wordt deze werkwijze gecontinueerd. Wel wordt in de begroting rekening gehouden met afgesproken bijstelling voor de prijsontwikkeling in afgesloten contracten.

9. Prijsontwikkeling beheerplannen 5,71%

Toelichting:
Sinds 2012 wordt voor de prijsontwikkeling met betrekking tot beheerplannen de zgn. CROW-index gehanteerd over het laatste volledige jaar. Dit betekent voor 2023 een verhoging van de budgetten voor uitvoering beheerplannen van 5,71%.

10. Tariefontwikkeling OZB en toeristenbelasting 7,6%

Toelichting:
De tariefontwikkeling voor OZB en toeristenbelasting wordt gebaseerd op de prognose voor de prijsontwikkeling uit het Centraal Economisch Plan van het C.P.B. Voor 2023 is de prognose 2,2%. Gebruikelijk is dit percentage bij te stellen met de werkelijke uitkomsten voor het lopende begrotingsjaar. Voor 2022 is uitgegaan van 1,4%, terwijl dit nu bijgesteld is naar 5,9%. Vanaf de kadernota 2022 kijken we ook nog terug naar het voor-vorige jaar. Voor 2021 is er een bijstelling nodig van +0,9%. De toe te passen indexering voor de tarieven OZB en toeristenbelasting komt hierdoor uit op een toename van 7,6%.
In onderstaande tabel is dit nogmaals weergegeven:

Publicatie	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**totaal**
CEP 2020	1,6	1,6	0		
CEP 2021	1,1	1,9	1,4	0,0	
CEP 2022	1,1	2,8	5,9	2,2	
	0	0,9	4,5	2,2	**7,6**

11. Tariefontwikkeling rioolrechten 7,6%

Toelichting:
In het in september 2020 vastgestelde vGRP is uitgegaan van een jaarlijkse stijging van het tarief met het percentage van de prijsontwikkeling voor het betreffende jaar. Voor 2023 komt dit uit op 7,6% (zie berekening onder 10).

12. Tarieven afvalstoffenheffing 100% kostendekkend

Toelichting:
De verwachte stijging van de afvalstoffenheffing voor 2023 bedraagt ongeveer 2%. Hierbij is rekening gehouden met reguliere indexatie en er wordt uitgegaan van een 100% kostendekkend tarief. De kosten voor de papierinzameling zullen stijgen, maar daar tegenover staat dat ook de opbrengsten stijgen vanwege de hoge papieropbrengsten.
Verder worden er op dit moment geen grote veranderingen verwacht op de andere afvalstromen.
Wel moet opgemerkt worden dat vanwege de prijsontwikkelingen op het gebied van brandstof en energie, de stijging hoger uit kan vallen.

13. Tarieven lijkbezorgingsrechten 40% kostendekkend

Toelichting:
Op basis van de discussie over de hoogte van de lijkbezorgingsrechten is in 2020 afgesproken de tarieven te baseren op een kostendekkingspercentage van 40%. Dit uitgangspunt is ook voor de komende jaren gehanteerd.

14. Aantal inwoners en woningen hanteren op grond van onderstaand overzicht.

Jaar	Aantal inwoners	Aantal woningen
2023	37.377	16.713
2024	37.757	17.093
2025	38.065	17.401
2026	38.625	17.961

Toelichting:
De verwachte ontwikkeling van het aantal woonruimten is gebaseerd op een planning van op te leveren woningen en te slopen woningen.
Voor de stijging van het aantal inwoners wordt er van uitgegaan dat deze toenemen met 1 persoon voor elke nieuwe woning.

Hoofdstuk 3 Reservepositie

Hieronder is een globale ontwikkeling weergegeven van de stand van de algemene reserve na het vaststellen van de jaarrekening 2021.

Stand na raadsvergadering 14 april 2022		**€ 21.653.000**
Af:		
Aan te houden weerstandsvermogen (obv nieuwe berekening jaarrek.2021)	€ 12.500.000	
Reservering voor aanpassing brandweerkazernes	€ 340.000	
		€ 12.840.000
		€ 8.813.000
Bij:		
Saldo jaarrekening 2021 (voorlopig)		€ 7.000.000
Vrij besteedbare ruimte na vaststellen jaarrekening 2021		**€ 15.813.000**

Bovenstaande berekening is indicatief. Het traject rondom de jaarrekening 2021 is nog niet volledig afgerond waardoor de toevoeging van het saldo van de jaarrekening nog kan wijzigen.

Hoofdstuk 4 Financieel meerjarenperspectief

Totaalbedragen x € 1.000 (- = nadelig)

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Algemene dienst begrotingsresultaat 2022	**193**	**303**	**-115**	**-115**
Structurele doorwerking begrotingswijz.2021	0	0	0	0
Begrotingswijzigingen 2022 (t/m maart 2022)	-1.086	-793	-164	-164
subtotaal	**-893**	**-490**	**-280**	**-280**
Loonontwikkeling 2023 (2%)	-385	-385	-385	-385
Prijsontwikkeling 2023 (beheerplannen 5,71%)	-384	-384	-384	-384
Belastingen: 7,6% prijsontwikkeling	1.356	1.404	1.473	1.545
Algemene uitkering 2023-2026 (sept.-dec.circulaire + actuele ontw.)	2.604	2.916	3.133	4.071
Algemene uitkering 2023-2026:gevolgen herijking verdeelmaatstaven (voorlopig)			-210	-729
Bestaand beleid (grote afwijkingen)	-3.569	-3.664	-3.963	-3.043
Herziening nieuwe ontw. 2022	-359	-327	144	-468
Totaal algemene dienst (voorlopig)	**-1.630**	**-930**	**-472**	**327**
Ontwikkelingen 2023 e.v. op basis van bestaand beleid	-1.219	-957	-852	-754
Totaal incl. ontwikkelingen	**-2.849**	**-1.887**	**-1.324**	**-427**
Totaal grondexploitatie (voorlopig)	84	725	811	811
Totaal begrotingsresultaat (voorlopig)	**-2.765**	**-1.162**	**-513**	**384**
waarvan structureel	**-1.328**	**-1.610**	**-924**	**-360**
waarvan incidenteel	**-1.436**	**448**	**411**	**744**
Prognose structurele doorwerking uitkomsten jaarrekening 2021	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal begrotingsresultaat incl. prognose effecten jaarrekening 2021	**-765**	**838**	**1.487**	**2.384**
waarvan structureel	**672**	**390**	**1.076**	**1.640**
waarvan incidenteel	**-1.436**	**448**	**411**	**744**

Bijlagen

Nieuwe ontwikkelingen 2023-2026

Ontw. nr.	Progr. Nr.	Omschrijving	I of S	Investerings-bedrag	2023	2024	2025	2026
1.01	1	Electrische deelauto's voor de gemeentelijke organisatie	I		50.000			
1.02	1	Klimaatadaptatie; uitvoeringsbudgetten	S		90.000	90.000	90.000	90.000
1.02	1	Idem; structureel 0,5 fte team Openb.Ruimte	S		50.000	50.000	50.000	50.000
2.03	2	Scholenontwikkeling Klundert; onderzoeks-kosten	I		50.000	25.000		
2.04	2	Vernieuwing kades waterfront Moerdijk	S	€ 2.670.000		53.400	106.800	105.799
2.05	2	Vervanging gymzaal Droge Mark; kap.lasten vanaf 2025	S	€ 2.280.000			54.150	108.300
2.05	2	Idem; hogere exploitatiekosten	S				20.000	20.000
2.06	2	Herinrichting Doelstraat	S	€ 1.100.000	0	30.250	60.500	59.840
3.07	3	Ontwikkelplan Fort De Hel	I		51.000	21.000		
3.08	3	Handhaving m.b.t. arbeidsmigratie	I		0	75.000	150.000	
3.09	3	Integrale aanpak arbeidsmigratie; eenmalige kosten tbv coördinatie en toezicht	I		90.000			
3.09	3	Idem: structureel budget voor contactpersoon en abonnement informatie-app	S		48.000	48.000	48.000	48.000
3.09	3	Idem; extra inkomsten GF en/of toeristen-belasting voor gehuisveste arbeidsmigranten			0	-225.000	-450.000	-450.000
3.10	3	Aanpak ondermijning; 1 fte adviseur	S		86.000	86.000	86.000	86.000
4.11	5	Tijdelijke uitbreiding team MO met 1 fte	I		68.500	68.500		
4.11	5	Idem; dekking uit reserve sociaal domein	I		-68.500	-68.500		
4.12	5	Structurele uitbreiding team MO tbv uitvoering Wmo	S		215.500	215.500	215.500	215.500
5.13	5	Tijdelijke uitbreiding team Openbare Ruimte met beleidsadviseur buitensportaccomm. 28 uur	I		67.000	67.000		
5.14	5	Uitbreiding capaciteit team VTH 0,67 fte	S		67.000	67.000	67.000	67.000
5.15	5	Uitbreiding capaciteit Gemeentelijk Vastgoed (team REO)	S		95.000	95.000	95.000	95.000
5.16	5	Extra capaciteit team FJI 0,5 fte medewerker WKR	S		39.000	39.000	39.000	39.000
5.17	5	Vervolgkoers informatiemanagement	S		167.000	167.000	167.000	167.000
5.18	5	Versterken Servicepunt voor een gastvrij gemeentehuis	S		53.000	53.000	53.000	53.000
		Totaal			**1.218.500**	**957.150**	**851.950**	**754.439**
		waarvan incidenteel			308.000	188.000	150.000	-
		waarvan structureel			910.500	769.150	701.950	754.439

Herziening nieuwe ontwikkelingen t/m 2022

Progr.	Omschrijving	I of S	Investerings-bedrag	2023	2024	2025	2026	Toelichting
1	Opstellen gebiedsdekkend omgevingsplan	I		0	€ -100.000	€ -100.000	0	Raming wordt meegenomen in regulier budget voor ruimtelijke ordening
2	Verbeteren verkeersveiligheid	S	€ 835.000	€ -22.388	€ -6.897	€ 870	€ 369	Uitv.in 2022, 2023, 2024 (3 gelijke delen)
2	Aanleg uitlaatterreinen honden	S	€ 70.000	€ -2.275	€ -90	€ -185	€ -191	Uitvoering in 2023 ipv 2022
2	Aanleg randweg Klundert	S	€ 4.300.000	€ -128.640	€ -115.430	€ 5.400	€ 2.820	Afronding in 2024 ipv 2023
2	Afschaling N285; bijdrage aan provincie voor rotonde	I		€ -200.000	€ 0	€ 0	€ 0	Wordt in 4e kw.2022 betaald
2	Afschaling N285; bijdrage t.b.v. rotonde Langeweg	I		€ 500.000	€ 0	€ 0	€ 0	Schuift door van 2022 naar 2023
2	Afschaling N285; werkzaamheden gemeente	S	€ 1.725.000	€ 0	€ 0	€ -47.438	€ 18.562	Investering verhoogd naar € 2,4 miljoen en afronding in 2026 ipv 2025
2	Afschaling N285; aanpassing plein Langeweg ivm rotonde	S	€ 250.000	€ -6.875	€ -6.875	€ 150	€ 0	Schuift door van 2023 naar 2024
2	Schoolontwikkeling Willemstad	S	€ 9.553.000	€ 0	€ 0	€ -146.725	€ -83.200	Ophogen investeringen; sportvelden gereed in 2025, school en overige accommodaties in 2027
2	Schoolontw.Willemstad, bijdrage kantine voetbal	I		€ 0	€ 0	€ 283.000	€ 0	Gereed in 2025
2	Schoolontwikkeling Zevenbergschen Hoek	S	€ 1.745.000	€ -85.106	€ -49.831	€ 70.550	€ 69.014	Gereed in 2024 ipv 2023, ophoging investeringsbedragen
2	Schoolontw.Zevenb.Hoek; incidentele kosten	I		€ 332.500	€ 332.500	€ 0	€ 0	
2	Scholen Fijnaart	S	€ 8.290.000	€ 0	€ 0	€ -166.000	€ 25.500	Indexering investering naar € 9.575.000 en afronding in 2026 ipv 2025
2	Scholen Klundert	S	€ 7.658.000	€ 0	€ 0	€ -153.200	€ -153.200	Indexering investering naar € 8.845.000 en afronding in 2028 ipv 2025
2	Toekomstbestendige gymaccommodaties Zevenbergen	S	€ 4.828.000	€ 0	€ 192.353	€ 384.706	€ 380.600	Indexering en ophoging investeringen naar € 10.449.000
2	MFA d'Ouwe School Noordhoek	S		€ -53.788	€ 0	€ 0	€ 0	Afronding in 2023 ipv 2022
2	Digitaal sleutelsysteem maatsch.accommodaties	S	€ 96.000	€ -10.280	€ 40	€ -248	€ -536	Afronding in 2023 ipv 2022
2	Exploitatiekosten nieuwe gymaccomm.Zevenbergen	S		€ 0	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	Bijstelling tbv sporthal + gymzaal
2	Vervangende nieuwbouw De Niervaert	S	€ 16.000.000	€ 0	€ 0	€ -320.000	€ 147.875	Verhogen investering tot € 19,7 miljoen + aanpassing afschr.termijn installaties + gereed in 2026 ipv 2025
2	Invoering Wet Kwaliteitsborging Bouw; besparing personeel	S		€ 50.000	€ 50.000			Besparing schuift 1 jaar door vanwege latere inwerkingtreding WKB

3	Vitale centra	S	€ 3.394.000	€ 39.000	€ 39.400	€ 53.220	€ 68.040	Aanpassing afschr.termijn van 40 naar 25 jr
5	Vervanging telefooncentrale	S		€ -53.000	€ -53.000	€ -53.000	€ -53.000	Kosten vervallen; dekking uit regulier vervangingskrediet IT
	Totaal			**€ 359.148**	**€ 327.170**	**€ -143.899**	**€ 467.654**	
	waarvan incidenteel			€ 632.500	€ 232.500	€ 183.000	€ 0	
	waarvan structureel			€ -273.352	€ 94.670	€ -326.899	€ 467.654	

Grote afwijkingen binnen bestaand beleid

- = voordeel

Progr. Nr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Toelichting en onderbouwing
1	Ruimtelijke ordening	75.000-	5.000-	35.000	15.000-	De kosten wijken af t.o.v. de aannames vorig jaar. De kosten zijn toen gebaseerd op de kosten van een bestemmingsplanprocedure. Een omgevingsplan is een uitgebreider en waarschijnlijk duurder instrument. Er is nu iets meer inzicht in de mogelijke kosten. In totaal wordt nu rekening gehouden met een hoger bedrag dan op basis van de oorspronkelijke opzet van € 147.000. De kosten worden alleen over een langere periode uitgesmeerd (3 jaar). Daarmee kunnen ze binnen de reguliere exploitatie verwerkt worden. De claim van 2 keer € 100.000 voor de jaren 2024 en 2025 kan hierdoor komen te vervallen.
2	Onderhoud openbare ruimte/ Groen Plus Bestek	700.000	700.000	700.000	700.000	Voor het verzorgend en technisch onderhoud van de openbare ruimte (het zogenoemde Groenplus-contract) hadden we tot eind 2021 een contract met een externe partij. Het Groenplus-contract bevat onder andere het onderhoud aan het openbaar groen (bijvoorbeeld plantvakken en gazons), onkruid op verhardingen, prullenbakken leegmaken et cetera. In het contract was een optie tot verlenging opgenomen waarvan we geen gebruik hebben gemaakt. Om ook na 31 december 2021 service te kunnen verlenen, is in 2021 een Europees aanbestedingstraject doorlopen. Europees, vanwege de totale opdrachtwaarde. De verhoging van de kosten komt voort uit de verhoging van de arealen waarop het bestek is gebaseerd. Deze waren niet op orde in het voorgaande contract. Daarnaast is een kostenstijging te vinden in de landelijke verhoging van kosten van materiaal en materieel en hogere personeelkosten.
2	Areaaluitbreiding openbare ruimte	41.000	41.000	41.000	41.000	Gerekend wordt met een areaaluitbreiding van 2%, vanwege uitbreiding en nieuwbouw van woonwijken. Dit betreft de budgetten uit het Bestek Groen Plus en voor onkruidbestrijding
2	Baggerwerkzaamheden	334.000	-	-	-	In 2018 is het meerjarenprogramma Baggeren 2019-2026 vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat naast het cyclisch baggeren van onze watergangen in samenwerking met waterschap Brabantse Delta er in de jaren 2019 en 2020 een inhaalslag plaats zou vinden voor het schoonmaken van onze waterbodems. Voor de jaren 2019 en 2020 is hiervoor respectievelijk een jaarlijks bedrag van € 590.000 voor beschikbaar gesteld en voor de daaropvolgende jaren een bedrag van € 256.000. Door uitstel van de werkzaamheden dienen de beschikbaar gestelde budgetten ook verschoven te worden. De verplichting voor het baggeren van watergangen ligt bij waterschap Brabantse delta. De gemeente heeft hierin de verplichting als aanliggend eigenaar de ontvangst en afvoer/verwerking van de baggerspecie te regelen. Het waterschap is daarmee initiatiefnemer van de werkzaamheden. Door diverse redenen zijn de werkzaamheden die aanvankelijk in 2019 zouden starten uitgesteld. Dit heeft tot gevolg dat de daarop geplande werkzaamheden ook zijn opgeschoven en zo ook de benodigde budgetten voor de ontvangst en de verwerking van de specie doorgeschoven moeten worden.
4	Bijdrage aan Werkplein Hart van West-Brabant	440.195	754.888	977.186	977.186	Het algemeen bestuur van de GR Werkplein Hart van West-Brabant heeft de gewijzigde begroting 2022 en de 2de begrotingswijziging 2022 vastgesteld. Als gevolg daarvan wijzigt de bijdrage van de gemeente Moerdijk aan deze gemeenschappelijke regeling. De grootste kostenstijging betreft de loonkostensubsidies en de inkomensvoorzieningen obv de Participatiewet.
4	Rijksbijdrage BUIG tbv uitvoering Participatiewet	864.977-	1.138.612-	1.342.739-	1.342.739-	Op basis van het voorlopig BUIG-budget 2022, het aandeel van Moerdijk in het landelijk BUIG-budget en de meerjarenraming van het BUIG-budget op de begroting van het ministerie van SZW is een inschatting van het BUIG-budget voor 2023 en volgende jaren gemaakt.

4	Reservering overschot BUIG-budget	415.698	369.761	346.337	346.337	Nu de (meerjaren)ramingen voor de bijdrage aan het Werkplein zijn geactualiseerd op basis van de herziene begroting 2022 en de 2de begrotingswijziging 2022 én de (meerjaren)ramingen van de rijksbijdrage BUIG is bijgesteld, blijft er - per saldo - een positief effect op het begrotingsresultaat. Vanwege onzekerheden voor wat betreft de bijdrage aan het Werkplein op basis van de ontwerp-begroting 2023-2026 en de ontwikkeling van het BUIG-budget wordt dit positief effect vooralsnog in reserve gehouden.
4	Wmo, uitkeringen huishoudelijke hulp	152.811	259.811	259.811	359.811	Voor de berekening is uitgegaan van een stijging van het aantal cliënten met 84 actieve indicaties in 2022 en 2024. De prognose is dat het aantal actieve indicaties is per 1 januari 2023 916 bedraagt en per 31 december 2023 is gestegen naar 1000 actieve indicaties. Hanteren we een indexatie van 2,5 % op de tarieven 2022, dan is het te verwachten tekort € 152.811 in 2023. Vanaf 2024 is een aanname gedaan dat de te verwachten groei van het aantal actieve indicaties € 100.000 per jaar kost.
4	Jeugdzorg Plus	128.000	-	-	-	Vanuit het Convenant JeugdzorgPlus 2020 draagt elke gemeente, naast de uitvoeringskosten, ook bij aan de gewenste doorontwikkeling van de gesloten jeugdzorg. Dit gebeurt op basis van voorschotten, gevolgd door een definiteve afrekening na afloop kalenderjaar. Dit convenant is per 1 januari 2022 met 2 jaar verlengd en leidt voor die periode tot een verhoging van de raming.
4	Bijdrage GGD (basisgezondheidszorg en jeugdgezondheidszorg)	42.667	48.469	41.396	57.135	Op basis van de concept-begroting 2023 van de GR GGD stijgt de gemeentelijke bijdrage. Voornaamste oorzaak hiervoor is de impact van de nieuwe cao voor 2021 en 2022. Daarnaast is voor 2023 en 2024 een bedrag van € 300.000 extra voor informatiebeveiliging opgenomen in de gemeentelijke bijdragen. Vanaf 2025 wordt dit afgebouwd met € 50.000 naar € 250.000 en vanaf 2026 zit er structureel € 200.000 extra voor informatiebeveiliging in de begroting van de GGD. Dit betreft alleen de bijdrage aan de GGD voor het basistakenpakket. Hierin zit niet de bijdrage voor de plustaken die bij de GGD worden afgenomen.
5	Opbrengst leges reisdocumenten	76.440-	302.831-	329.717-	391.969-	In 2014 is de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen verlengd van vijf naar tien jaar. Na de huidige reisdocumentendip, van 2019 tot en met 2023, gaan gemeenten vanaf 2024 de effecten merken van de nieuwe cyclus die is ontstaan door invoering van de langere geldigheidsduur van paspoorten en identiteitskaarten. Volwassenen die tussen 2014 en 2018 een reisdocument hebben aangevraagd, komen vanaf 2024 een nieuw document aanvragen. Deze piek duurt tot 2029.Op basis van een geactualiseerd rekenmodel van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) met 2014 als peiljaar zijn voor Moerdijk de verwachte aantallen aanvragen voor reisdocumenten (paspoorten en identiteitskaarten) voor de komende jaren in beeld gebracht. Vervolgens is - op basis van de verwachte aantallen maal de legestarieven 2022 - de verwachte opbrengst aan leges berekend. Dit betreft de opbrengst van zowel de gemeentelijke leges als de rijksleges. De rijksleges moet worden afgedragen.
5	Afdracht leges reisdocumenten aan het rijk	30.985	129.517	142.329	173.748	Het aandeel rijksleges in de meeropbrengst van de leges reisdocumenten wordt afgedragen aan het rijk
5	Tijdelijke extra capaciteit KCC i.v.m. reisdocumentenpiek	43.680	62.400	62.400	62.400	Volwassenen die tussen 2014 en 2018 een nieuw reisdocument hebben aangevraagd, komen vanaf 2024 een nieuw document aanvragen. Deze piek duurt tot 2029. Om te kunnen blijven voldoen aan onze dienstverlening en de servicenorm die wij als gemeente hebben vastgesteld (binnen vijf werkdagen een afspraak kunnen maken voor de verschillende diensten/producten aan de balie), zal de inzet van een extra balie tijdens de openingstijden nodig zijn in de periode 2024-2029.De openingstijden beslaan 38 uur. Om de extra werkzaamheden op te kunnen vangen is extra formatie nodig.Het werven van een tijdelijke medewerker zal in 2023 gaan starten. Het al eerder starten van de werving heeft te maken met de krapte op de arbeidsmarkt. Deze krapte wordt versterkt door de vele gemeenten die vanaf 2024 extra personele inzet nodig hebben (we vissen allemaal in dezelfde vijver). Daarnaast kost de sollicitatieprocedure en het goed en gedegen inwerken van een medewerker enige tijd.
5	Bijdrage aan Belastingsamenwerking West-Brabant	78.000	78.000	78.000	78.000	Hogere bijdrage op basis van de concept-begroting 2023 van de BWB. Dit is een gevolg van kostenstijgingen bij de BWB. Met name hogere personeelskosten (doorwerking cao 2021/2022) en een toename van de griffie- en proceskosten.

5	Bijdrage samenwerking ICT WBW	125.787	96.395	75.167	75.167	Aanpassing deelnemersbijdrage op basis van de ontwerp-begroting 2023 van ICT WBW. De bijdrage komt voor Moerdijk hoger uit door een algemene kostenstijging o.a. vanwege beveiligingsmaatregelen en door schaalnadelen vanwege de uittreding van Bergen op Zoom.
5	OZB; bijstelling opbrengst woningen o.b.v. actualisatie van de woningbouwprognose voor 2022 e.v.	74.460	37.828	67.221	55.615-	Jaarlijks wordt de OZB-opbrengst voor woningen meerjarig geraamd o.b.v. de woningbouwprognose. Omdat in de jaren 2021 en 2022 de prognose aanzienlijk is verlaagd ten opzichte van vorig jaar is een bijstelling van de opbrengstramingen nodig.
5	OZB; bijstelling opbrengst niet-woningen o.b.v. actualisatie van de prognoses ten opzichte van vorig jaar	1.973.798	2.528.498	2.805.848	1.973.798	Sinds enkele jaren is de jaarlijkse toename door nieuwbouw van niet-woningen geraamd op 100 miljoen aan WOZ-waarde per jaar. In de jaren 2020 en 2021 is gebleken dat de werkelijke toename aanzienlijk achterbleef bij deze raming. Vanaf begrotingsjaar 2022 wordt deze toename nu gesteld op 50 miljoen per jaar. Ook is er sprake van meer leegstand dan in vorige jaren, waardoor de gebruikersheffing niet kan worden opgelegd. Daarnaast is de toename door nieuwbouw op het LPM-terrein een jaar doorgeschoven. De eerste gebouwen zullen naar verwachting niet eerder dan in 2023 worden gerealiseerd. Dit betekent een verlaging van de opbrengstramingen voor niet-woningen.
	TOTAAL	**3.568.710**	**3.664.172**	**3.963.289**	**3.043.311**	
	waarvan incidenteel	462.000	0	0	0	
	waarvan structureel	3.106.710	3.664.172	3.963.289	3.043.311	